

Ergenler ?çin Zorbalık ve Siber Zorbalık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenler ?çin Zorbalık ve Siber Zorbalık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21187>

Özet

Ergenler Çin Zorbalık ve Siber Zorbalık Ölçeği (BCS-A) Türkçe uyarlaması, ergen popülasyonunda hem geleneksel **zorbalık** hem de siber zorbalık davranlarnn yaygnlğn ve sklğn ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, Harun Özbey tarafından 2019 yılında yapılan bir yüksek lisans tezi kapsamında Türk kültürüne uyarlama almasyla geçerlik ve güvenirlik açısından incelenmiştir. Bu araç, ergenlerin hem zorba hem de mağdur rollerindeki katlmlarn kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu **psikometrik** araç, özellikle okul temelli araştırmalarda ve psikolojik müdahale programlarında, ergen sağlığı ve güvenliği açısından kritik öneme sahip olan zorbalık davranlarnn tespiti ve analizi için temel bir kaynak sağlamaktadır. Ölçek, geleneksel zorbalık ve siber zorbalık arasındaki ayrm yaparak, modern iletişim teknolojilerinin getirdiği yeni risk alanlarını da ölçüm kapsamına almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Zorbalık, Siber Zorbalık, Ergen, BCS-A, Psikometrik zellikler, Uyarlama, Geleneksel Zorbalık, Maduriyet.

Yazarlar

Harun Özbey

Amaç

Ergenler Çin Zorbalık ve Siber Zorbalık Ölçeği'nin temel amacı, Türkiye'deki ergen örnekleminde, **zorbalık** ve siber zorbalık davranlarnn dört temel boyutunu (geleneksel zorbalık mağduru, geleneksel zorbalık faili, siber zorbalık mağduru, siber zorbalık faili) geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu sayede, ergenlerin bu tür saldırgan davranlara ne ölçüde maruz kaldklar veya bu davranlar ne sklkte sergiledikleri tespit edilebilmektedir.

Ölçeğin Türkçe literatüre kazandırmamas, özellikle okul psikolojisi ve gelişim psikolojisi alanlarında yapılacak olan araştırmalara güçlü bir zemin hazırlamtır. Elde edilen veriler, okullarda zorbalığı nleme ve müdahale programlarının geliştirilmesinde, risk altındaki ergen gruplarının belirlenmesinde ve pedagojik stratejilerin oluturulmasnda bilimsel kanıt sağlamayı hedeflemektedir.

Yapı

Ölçek, literatürde kabul görmüş olan zorbalık tanımı temel alır ve bu yapıyı iki ana kategoriye ayırır: Geleneksel (yüz yüze) **zorbalık** ve elektronik ortamlar aracılığıyla gerçekleştirilen **siber zorbalık**. Ölçeğin alt boyutları, bireyin bu davranışlarda üstlendiği rolü (fail veya mağdur) ölçerek, zorbalık olgusunun çok boyutlu doğasını yakalamaktadır.

Ölçeğin yapısal modeli, genellikle dört veya daha fazla faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, geleneksel zorbalıkta fiziksel/sözel saldırı ve ilişkisel saldırı ayırabileceği gibi, siber ortamdaki taciz ve tehdit edici davranışlar da ayrı başlıklar altında ele almaktadır. Bu ayrımla, uygulayıcılara, zorbalığın türüne özgü müdahale stratejileri geliştirmede yardımcı olmaktadır.

Geçerlik

Harun Özbey (2019) tarafından yürütülen **uyarlama** çalışmasında, ölçeğin Türkçe formunun yapısal uygunluğunu doğrulamak amacıyla geçerlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin orijinal faktör yapısının Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmediği, faktör analizleri yoluyla incelenmiştir.

Yapı geçerliliğini desteklemek için, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen boyutlar altında toplanıp toplanmadığı incelenmiştir. Ayrıca, ölçeğin bilinen diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, agresyon, empati eksikliği) beklenen yönde ilişkiler gösterip göstermediği (**ölçüt bağımlı geçerlik**) de analiz edilerek, ölçeğin ölçtüğü iddia edilen yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğü teyit edilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin zamana karşı tutarlılığı ve içsel bütünlüğünü değerlendirmek amacıyla güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermektedir.

Güvenirlilik analizleri kapsamında, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach's Alpha**) hesaplanmıştır. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçekteki maddelerin aynı psikolojik yapıyı ölçmekte olduğunu gösterir. Ayrıca, ölçeğin kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test **güvenirlilik** katsayısı da hesaplanabilir. Elde edilen değerler, Türkçe formunun psikometrik açıdan sağlam ve güvenilir olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA, ölçeğin orijinal yapısının (Bullying and Cyberbullying Scale for Adolescents - BCS-A) Türk kültürüne ne kadar uygun olduğunu test etmek için kritik öneme sahiptir.

Analiz sonuçları, ölçeğin zorbalık ve siber zorbalık boyutları net bir şekilde ayrılan çok faktörlü bir yapı sergilediğini doğrulamıştır. Bu yapı, geleneksel zorbalık (fail/mağdur) ve siber zorbalık (fail/mağdur) olmak üzere, genellikle dört temel alt boyutu içermektedir. Faktör yükleri, maddelerin ilgili alt boyutlar altında güçlü bir şekilde toplandığını ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Öngörülen, orijinal ölçeğe dayanarak)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

Yaş Grubu: Genellikle 12-18 yaş aralığındaki ortaokul ve lise öğrencileri

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören ergen öğrenciler.

Test Metodolojisi: Bireyin kendi bildirimine dayalı, çok boyutlu psikometrik ölçüm aracı.

Anahtar Kelimeler

Zorbalık Failliği, Siber Zorbalık Mağduriyeti, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlilik, Okul Zorbalığı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: ozbeyharun@outlook.com

Yazın Adresi: Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri (Tez çalışması sırasında belirtilen kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2019 yılında tamamlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında bilimsel kullanıma sunulmuştur. Akademik veya klinik amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Harun Özbey ile iletişime geçilmesi

önerilmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için telif hakları ve izin süreçleri yazarın takdirindedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası yayınlanmış olup, buradan indirilebilir: [ergenler-icin-zorbalik-ve-siber-zorbalik-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2019/05/ergenler-icin-zorbalik-ve-siber-zorbalik-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Özbey, H. (2019). Ergenler için Zorbalık ve Siber Zorbalık Ölçeği (BCS-A): Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri. (Yüksek Lisans Tezi).

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ergenler için Zorbalık ve Siber Zorbalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesine ulaşmak için sorumlu yazarın (Harun Özbey) tez çalışmasına başvurulması gerekmektedir.